

KIADÓHIVATAL TELEFON

Str. Baroi

SZERESZTŐSÉG

Budapesti telefonok
Közvetlen telefonok

Égész évre 6

Félévre 3

Negyedévre 1

Egy óra 1

X. évfolyam • 6. szám

1929. január 8. kedd
• 5689. év Tébét 25 •

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Csúji megbízott Dietrich & Stüssel Pfaff Udril.

A harmadik európai diktatura

Néhány héttel ezelőtt, közvetlenül a zágrabi tüntetések után, a „Times”, mint az angol konzervatív-imperialista politika legfőbb szócsöve, hatalmas cikket közölt, amelyben a horvát-szerb kérdés megoldásának egyedüli lehetőségeként a katonai diktatúrát jelölte meg. Amikor ez a cikk megjelent, az emberek, még a legeszeslőbbek is, egyszerű fejesóvalással tértek napirendre a „Times” cikke fölött s úgy vélték, hogy egy politikai vezérek nem döntheti el országok és világok sorsát.

Aki így vélekedtek, csalódtak. A „Times” pár héttel ezelőtt megjelent vezércikke az angol konzervatív politika hosszú kezével íródott, amely — úgy látszik — mindenhova elér, akarcsak Allah keze. Az az ominózus vezérek az angol imperialista körök nyílt vágyát és szándékát fejezte ki: beavatkozni egy balkáni állam belső életébe, beleavatkozni mindenáron, mint ahogyan Anglia beavatkozott annakidején Kína, India és Oroszország belső életébe is. Az a bizonyos vezérek ugyanannak az angol politikai körtörőnek megnyitkozása volt, melynek jószándéka és jól felfogott érdekei erősítették meg Oroszországban Mussolini diktatúráját és nehezen leplezett támogatást nyújtottak Primo de Riverának is.

Aki pedig az hiszi, hogy Angliának a jugoszláv belső harmónia és a jugoszláv népek kölcsönös boldogulása és boldogsága volt a fontos a diktatura létrehívásában, az merőben téved. Az angol konzervatív párt, mely az angol fináncok parlamentari expozitúrája: a nemrégiben Jugoszláviának nyújtott kölcsön kamatait s az angol tőke horvát, illetőleg jugoszláv területen való zavartalan működését féltette akkor, mikor Sándor királynak és legzemélyesebb környezetének a felbomló rend, a tufeszült politikai atmoszféra lehiggasztására — az alkotmány felfüggesztésének ötletét szuggesztálta. Hiszen nyilvánvaló, hogy a horvát-szerb kérdés nyugvópontja juttatása lehetősége lett volna egy széleskörű horvát autonómia megadásával is, de ez viszont a horvát önállóságnak, főleg gazdasági önállóságnak olyan mértékben való megduszadását jelentette volna, amely az angol fináncok kapitalizmus szempontjából nem lett volna különösképpen öröndefés. Az angol imperializmus mindig kitűnően tudott gondoskodni arról, hogy akár Afganisztánban, akár Itáliában, akár pedig Jugoszláviában a politikai élet perdöntő jelentőségű egyéniségeinek olyan egyének adják a tanácsot, akik valamilyen módon rokonszenveznek az angol érdekekkel. Abban az időben, amikor Jugoszláviára még a cári Oroszország gyakorolt döntő befolyást, az angol politika meglehetősen győnge befolyással rendelkezett a Balkánon. Befolyása azóta nőtt meg ezen a területen is, amióta a fasziszmus megszállt Oroszországban s amióta a jugoszláv-olasz ellentét kibővítésével fenyegető tufeszültség arra készítette az angol politikát, hogy mint közvetítő lépjen fel a két egymással farkasszemet néző állam között. Azóta a francia érdekszférába utalt Jugoszláviában szinte napról-napra győngyült a francia befolyás, egyre erősödött az az alkotmány- és parlamentellenes hangulat melyet Anglia szított s amelynek gyü-

mölese Európa legújabb katonai diktatúrája.

Hogy a jugoszláv katonai diktatura milyen meglepetésekkel fog szolgálni a demokrácia álmódózáinak, azt e pillanatban megjósolni nem lehet. Régen hangzott az szellemes bölcsesség az, hogy a szuronyokkal mindent lehet csinálni, csak épen rájuk ülni nem lehet. Ennek ellenére azonban azt látjuk, hogy *úgy Spanyolországban, mint Oroszországban, ha a diktátorok rá is üttek a szuronyokra, egyszersmind arról is gondoskodták, hogy a szuronyokat kipárnázzák.* Az európai diktatúrák élete mindezekig sokkal hosszabbra nyúlt, mint amilyen hosszú az optimista jóslatok beigérték. A diktatura alatt nyögő népek nagyon is türelmeseknek bizonyultak s így nem lehetetlen, hogy Jugoszláviában is sokkal hosszabb életű lesz az a szinte cári lendülettel életre hívott kormányzati rendszer, mely azzal a történelmi illúzióval lép a cselekedetek porondjára, hogy rendet tud teremteni a rendellenességben s a

természet és a viszonyok törvényszerűsége által természetesen létrejött ellentéteket egyetlen tollvonással megsemmisítheti. Nem kisebb feladat ez, mint kuruzslással pestist gyógyítani, mint meddő óhajással elérni és bevenni a lehetőségek várfalait.

Az, ami a mai nappal Jugoszláviában kezdetét vette, külsőségeiben járhat sikerrel, mert hiszen a megfélemlítés és nyomtatás első szakában a leghősibb és legszabadságszeretőbb népek is meghunyászkodnak, hogy erőiket a felszabadítást hozó jövőre koncentrálhassák. A szuronytal szemben nincs érv, nincs bölcsesség és nincs igazság. A szurony olyan, mint az istennyila, oda is lecsaphat, ahová legkevésbé várják. A szuronynak egyetlen morálja van: annak morálját érvényre juttatni, akinek a kezébe adták. S ha ez a kéz azt fogja akarni, hogy Jugoszláviában legyen minden csendes, Horvátországban pedig némuljon el minden ellenzéki szó, akkor Jugoszláviában minden csendes lesz és Horvátországban elnémul minden ellenzéki szó. A szurony majd kipiszkálja a zsebekből az összeségeket, amelyek a jugoszláv

kölcsön kamatainak biztosítása céljából az angol fináncok kapitalisták zsebébe kell, hogy vándoroljanak, a szurony majd megteremtí az gazdasági konszolidációt is, amelyben az angol tőke nyugodtan találhatja meg a maga befektetéseknek rentabilitását.

Csodák természetesen történhetnek még a politikában is. Nem lehetetlen, hogy Sándor király diktatúrája jószándéku diktatura lesz, nem lehetetlen, hogy a súlyos és fájdalmas operáció, mely e pillanatban Jugoszlávia népeinek élő husába hatol, végülis megteremtí a jugoszláv állam lelki egységét. Megtanultuk látni és hinni, hogy nincs olyan rossz, aminek valamilyen jó oldala ne lenne, megtanultuk látni és hinni, hogy az egyedül üdvözítőnek hirdett parlamentarizmus sem fenéki tejjel. Láttuk — s az objektivitás kedvéért ezt a meglátásunkat le is kell szögezni, — hogy a horvát parasztpárti vezérek ellenállása olykor túllépett azon a célon, amely célja érdekében elérendő lett volna s így nem lehetetlen, hogy az, ami most Jugoszláviában történik, — egy kicsit történelmi szükségszerűség is volt. (s. l.)

Horvátországban barátságosan fogadták a jugoszláv alkotmány felfüggesztését és a diktatura proklamálását

Sándor király négy első rendelet-törvénye felfüggesztette a horvát parasztpárt, a szlovén- és a mohamedán-pártok működését. Rendzavarás nélkül fogadták az ostromállapot és a szabadságjogok felfüggesztésének híreit

(Belgrád, január 7. Az Uj Kelet tud.) A világ demokratikus közvéleménye e pillanatban megdöbbenéssel tekint a jugoszláv főváros felé, amelynek királyi palotájában olyan történelmi jelentőségű esemény zajlott le, mely súlyában és súlyosságában a Mussolini és a Primo de Rivera-féle diktatúrák keletkezésének idejéhez hasonlítható csak.

A távirati jelentések szerint

Sándor jugoszláv király felfüggesztette a jugoszláv alkotmányt és a parlamentári pártok teljes figyelmen kívül hagyásával Zinkovics tábornok elnöke alatt katonai kormányt nevezett ki.

Ezzel egyidejűleg Sándor jugoszláv király proklamációval fordult az ország népehez, amelyben hangsúlyozza, hogy a parlamentaris kísérletek nem hozták meg Jugoszlávia belső rendjét, miértis a diktatura eszközéhez kellett nyulnia a jugoszláv állam egységének megvédése érdekében. A proklamáció arra is hivatkozik, hogy a belső rend és konszolidáció érdekében a politikai munkának új módszerére van szükség s a király reméli, hogy eme módszerek megteremtésében minden horvát, szerb, szlovén ember segítségére lesz. Egyedüli törekvésem — hangsúlyozza a proklamáció befejezésében Sándor király — hogy a legrövidebb időn belül állandó kormány állhasson az ország élén, egy olyan kormány, mely legjobban megfelel a lakosság igényeinek. Ennek érdekében azonban az 1921. július 28-án törvény

emelt jugoszláv alkotmányt a király érvénytelennek jelenti ki.

Az alkotmány felfüggesztésével egyidejűleg természetesen megszűnik Jugoszláviában a törvényhozásnak régi, parlamentaris formája is s az életbelépő új törvényeket ezután a király ukázzal joga életbe léptetni, a régi törvényeket pedig ukázzal joga megszüntetni.

Egyelőre az összes eddigi törvények életben maradnak.

Sándor király külön rendeletet intézett a hatóságokhoz, amelyben felszólítja őket, hogy parancsaihoz föltétlenül alkalmazkodjanak.

Az alkotmány felfüggesztésének aktuálisát a hivatalos lap legutolsó száma már teljes terjedelemben közli. Ebből a közleményből az világlik ki, hogy Sándor király valósággal cári hatalmat akar biztosítani magának, amennyiben a hivatalos lapban egész nyíltan hangsúlyozza:

hogy Jugoszlávia megszűnt alkotmányos királyság lenni, ezután örökös királyság lesz, melyben a miniszterek csak a királynak tartoznak felelősséggel.

A rendelet-törvény a nemzetgyűlésről egyáltalában nem emlékezik meg s csupán arra szorítkozik, hogy egyetlen tollvonással elrendeli mindazon pártoknak feloszlását, melyek vallási, vagy nemzetiségi alapon szervezkedtek.

Nyilvánvaló, hogy ez a rendelet-törvény elsősorban Horvátország ellen irá-

nyul, mert hiszen lehetetlenné teszi a horvát parasztdemokrata koalíció nyílt működését. Az ország fölött a mai nappal az ostromállapot atmoszférája terpeszkedik el, amelyben minden szabad megmozdulás lehetetlen. A helyzetet azonban teljes egészében áttekinthető lehetetlen, mert a világpolitikai jelentőségű eseményről egymásnak ellentmondó táviratok számulnak be. Valószínű, hogy a külföldre irányított táviratokat máris cenzura alá vették Jugoszláviában, egyidejűleg a sajtóval, amelynek működését már is teljesen lehetetlenné igyekeztek tenni az ujdonsült katonai kormányzat.

E pillanatban az sem tudható még, hogy a súlyos és szinte hihetetlennek tűnő fordulat milyen hatást fog kiváltani Horvátországban. Egyelőre csak annyit tudunk, hogy a horvát parasztpárt vezéreit mindezekig nem tartóztatták le s egy-két horvát politikai lap odáig megy az optimizmusban.

hogy a diktatura létrehívásában a szerb centralista politika bukását látja.

Hogy a királyrésztől jövő alkotmányellenes támadásra és a horvát nép önálló politikai életének megfojtására törekvő fordulat milyen hatást fog kiváltani Horvátországban, azt a közeli napok fogják eldönteni. Kétségtelen, hogy az alkotmány felfüggesztése nem látszik átmeneti jellegűnek s így valószínűnek látszik az is, hogy Horvátország egy kétségbeesett felkeléssel fog védekezni az új, megdöb-

Viz
abb.
romást
17.

bentő intézkedésekben gazdag politikai rezsimváltozásra.

Zágráb, január 7. Horvátországban általában rokonszenvesen fogadják az új kormányt. A vidéki városokból érkező jelentések a kormányra nézve kedvezőek. A horvát lapok is szimpátiával írják az új kormányról, amelyek kinevezése a horvát sajtó legtöbb organuma szerint a belgrádi kamarilla bukását jelenti. A Novosty különkiadásban adta tudtul a politikai élet nagy változásait s vezércikket is írt ezzel a címmel: „Eljön a király!”

Maecik horvát parasztpárti vezér tegnap reggel érkezett vissza Belgrádból Zágrábból s a hozzá közelállóknak kijelentette, hogy a horvát nép az új kormányzattal meg lehet elégedve.

Belgrad, január 7. Az új kormány tagjai közül többen tegnap miniszteri értekezletre jöttek össze és megfárgyallak

azoknak a törvényeknek az előkészítését, amelyek az új államjogi helyzetben szükségessé váltak. A közeljövőben hír szerint 8 újabb törvényt tesznek közzé a hivatalos lapban, az eddigiekhez hasonlóan ugyancsak királyi rendeletek formájában.

Páris, január 7. A lapok kedvező fogadtatásban részesítik az új belgrádi kormányt.

Legújabb jelentések szerint a nemzetközi és vallási alapon szerveződő pártok működését felüggesztő rendelet alapján egyelőre a mohamedán-, a szlovén- és a horvát parasztpártot oszlatták fel. A hivatalos lapban közzétett 4 törvény közül az első többek között megállapítja, hogy ezután a király gyakorolja a törvényhozás és végrehajtó-hatalmat, kibocsátja és kihirdeti a törvényeket, kinevezi a tisztviselőket. A király a hadsereg főparancsnoka, ő dönt a háború és a béke fölött.

Bécs. 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 20.30: Esti hangverseny. — Berlin. 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: Nemzetközi közvetítések, Hangverseny. Bern 16: Délutáni hangverseny. 17: Zenekari hangverseny. 20: Esti hangverseny. — Breslau 16.30: Szórakoztató zene. — Kopenhága 15.30: Délutáni hangverseny. 21.15: Vidám dán duettek. 21.45 Szonáta-est. — Königsberg, 16.30: Délutáni hangverseny. 20.05: Zenekari hangverseny. — Milánó. 12.30: Rádió kvarlett 16.30: Rádió kvintett. 20.30: Zenekari hangverseny. 25: Jazz-band. Prága, 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 22.20: Kávéházi zene. — Róma. 20.45: Részletek G. Biselet. S. Pescatori Di Perle című operájából. — Zürich 15: Délutáni hangverseny. 17.15: Gramofonzene.

SZERDA, JANUÁR 9. Budapest, 9.15: A m. kir. 1. honvédegyalóezred zenekarának hangversenye. Vezényel: Fricsay Richárd zeneügyi igazgató. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli hangverseny az Egyetem-téri templomból, időjárásjelentés, hírek. 12.20: Zongorahangverseny. 12: Pontos időjelentés, időjárás és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 15.30: A Magyar Rádió Ujság morsetanfolyama. 16: Kálmán bácsi mesedélutánja. 16.45: Pontos időjelentés, hírek, időjárás és vízállásjelentés.

17.10: Pilitz Dezső előadása: Jó világtás a háztartásban. 17.40: Kurima Simi cigányzenekarának hangversenye. 18.50: Rádió amatőrposta. 19.50: Kabaréest. Rendezők: Hegedűs Tibor a Vígshízi és Gyarmathy Sándor, a Studio rendezője. 20: Pontos időjelentés, időjárásjelentés, hírek. — Barcelona, 17.30: Rádió, sextett. 21.10: A házizenekar hangversenye. 21.15: Argentínai tangó. 22: Orgonahangverseny. — Bécs, 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. — 9.30: A szimfonikus zenekar hangversenye. Anday Pirokska felléptével, Utána könnyű zene. — Berlin, 17.30: Szórakoztató zene. 25: Hugo Kaun Menandra című operájának előadása. — Katowitz, 17.55: Táncczene. 20.30: Kamarazene. 21.30: Zenekari hangverseny. — Kopenhága, 15.30: Délutáni hangverseny. 22.15: Kávéházi táncczene közvetítése. — Königsberg, 11.30: Gramofonzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 22.30: Táncczene. — 2. L. O. London és 5. sz. Darenty, 13: Szórakoztató zene. 15: Florence Long (szoprán) hangverseny. 15.45: Könnyű klasszikus zene. 16.45: Orgonahangverseny. 19.45: Kávéházi zene. 23: Táncczene. — Milánó, 12.30: Rádiokvartett. 20.30: Könnyű zene. 23: Cigányzene. — Prága, 12.30: Déli hangverseny. 19: Verdi Traviata operájának előadása. — Róma, 17.30: Zenekari hangverseny. 20.45: Könnyű zene.

Rádió hírek

Január 13-án új hullámhosszal dolgoznak a rádióleadók

A brüsszeli kongresszus ideiglenes hullámhosszakat állapított meg a zavarások kiküszöbölésére és a tapasztalat alapján véglegesítik az új beosztást

A Rádió Világegyesítő technikai bizottsága a napokban Brüsszelbe érkezett letét tartott, hogy az egymást zavaró rádió lead óálomások ügyében rendelt teremtsek. Mint ismeretes, Budapest mellett közvetlenül Milánó, Brünn mellett Róma, Posen mellett Barcelona és még több állomás dolgozott egészen közelálló hullámhosszal, így, hogy csak kevés felvevőgép tudta az egyik állomást annyira elszigetelni, hogy a másik hullámai ne zavarják a vételt. A brüsszeli értekezlet most új tervezetet állított össze és ezt igyekezett úgy összeállítani, hogy a zavaró hatásokat kiküszöbölje. Papiroson a tervezet megfelelőek látszik, a gyakorlat azonban valószínűleg változtatásokat követel és ezért a január 13-án életbelépő új hullámhossz-táblázat csak ideiglenes lesz, mindaddig amíg az egymást zavaró állomások hullámhosszát általános megelégedésre meg tudják oldani.

E táblázatban Budapest és Bécs hullámhossza egészen esemény előadását szénved, ellenben kikerül a két nagy állomás közül Milánó, amelynek vétele ezután tisztább lesz. Bukarest is előnyösebb helyzetbe kerül, mert sikerült jó középhullámhosszt kapnia és ezután a 223.9 és 396.3 hullámhosszal dolgozó Románia kapott meg egy később megállapítandó rádióállomása részére is hullámhosszt, a 203.3 méterest.

A fontosabb állomások hullámhossza a jövőben a következőképpen alakul: Pozsony (300) 259.6, Königsberg (303) 280.4, Breslau (322.6) 321.2, Nápoly (333.3), Prága (348.9) 343.2, Barcelona (344.8) 350.5, London (361.4) 358, Lipcs (365.8) 361.9, Stuttgart (379.7) 371.1, Toulouse (392) 392.7, Hamburg (394.7) 391.6, Béreusti 396.3, Katowitz (322) 316.1, Frankfurt (428.6) 421.2, Brünn (441.0) 432.3, Róma (447.8) 443.8, Longeburg (468.8) 462.2.

Ort. zsidó fiuinternátus Lőcsén
Német nyilvános reálgimnázium.
Alapos iskola kiképzés, intenzív nyelvoktatás (Német, francia). Talmud oktatás. Elsőrendű nevelés, gondos pedagógiai felügyelet. Modernül berendezve. Kötöny ellátás. E. ö. készítés magán- és felvételi vizsgára. Kívánatra prospektus. — Cím: Reich - Fiuinternátus — Levoca Kassa (Kosice) mellett.
Információval szolgál: a „SAFRUTH” könyvkereskedés Cluj.

Berlin (484) 475.4, Darenty 5 GB (491.8) 482.3, Milánó (550) 504.2, Bécs (517.2) 519.9, München (535.7) 536.7, Budapest (555.6) 554.5, Motala (1360) 1351.3, Varsó (1111) 1415.1, Moszkva 1485.1, Darenty 5 XX 1262.5, Königswusterhausen (1649) 1648, Rádió Páris 1744, Huisen 1852.

Rádió műsor

Idő közép-európai

KEDD, JANUÁR 8. Budapest, 9.15: A Temesváry—Kerpely—Polgári trio hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó az Egyetem-téri templomból, időjárás-jelentés, hírek. 12.20: Gramofonhangverseny. 13: Pontos időjelentés, időjárás és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 15.30: Tündérvásár meseóra. 1. Lili csiny lei írta és előadja Altay Margit. 2. Darvay Magda zongoraművész zenészműve. 3. Pálosy Eva: Mese. 4. Darvay Magda zongoraművész zenészműve. 5. Rejtő vények. 6. Tündérvásár, rádióposta. 16.45: Pontos időjelentés, időjárás és vízállásjelentés, hírek. 17.15: Szórakoztató zene. Zenekari hangverseny Vezényel: Polgár Tibor karnagy. 18.30: Mit üzen a rádió? 19.25: A Turáni Társaság előadása. Imoka Dzsuciro felolvasása: A japáni vírágművészetéről. 20: Szimfoniadala S. Stüdió. A bölcső. Szimfoni 3 felvonás, írta Eugene Brioux. Ford.: Gábor Ignác. 22: Pontos időjelentés, hírek, időjárásjelentés. 22.20: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye a Spoliarik kávéházban. —

Elhalasztják az utódállamok papíráradék-konferenciáját?

Prága, jan. 7. Január hónap folyamán össze kellene ülnie az utódállamok konferenciájának, hogy a papíráradék kérdésében állást foglaljon és megegyezzen a hitelezők kielégítésének egységes mértékében. Az előzetes tárgyalások már folynak a két legnagyobb adóállammal, Lengyelországgal és Magyarországgal, hogy így a végleges javaslat kérdésében megegyezés jöjjön létre. Bár a jóvátételi bizottság az utódállamok számára előírta, hogy a papíráradék problémáját január 31-ig megegyezés útján oldják meg, prágai pénzügyi körökben valószínűnek tartják, hogy ezt a terminust nem fog lehetni betartani. A jóvátételi bizottság részéről az az elhatározás nyilvánul meg, hogy az utódállamok papíráradék-konferenciája csak akkor üljön össze, ha megvan a biztosíték az irányban, hogy a konferencia nem fog megint balsikerrel végződni.

Ilyen körülmények között nem bizonyos, hogy a konferenciát februárban is sikerül-e megtartani, viszont tény az, hogy a legközelebbi papíráradék-konferencia meghozza a döntést. Ciarocca, aki a konferencián Olaszországot fogja képviselni, közvetítő indítványt dolgozott ki, amelyben javasolja, hogy a járadékok tíz százalékának megfelelő pótpapírokat állítsanak ki aranykoronára,

amelyek amortizálása ötven év leforgása alatt történne meg. E pótpapíráradékhoz hozzászámítanak a kamatokat is, úgy, hogy a papíráradék tulajdonosok ilyen körülmények között 13.6 százaléki kielégítésben részesüljenek. Egy másik indítvány, amely az adóállamoktól származik, a papíráradékosok három százalékos kielégítésére törekszik, a hitelező államok sorában ezt a kielégítést tulajdonosoknak tartják. A 13 és 3 százalékos kielégítés között még olyan nagy a különbség, hogy számolni kell a papíráradék-konferencia hosszabb eltörlődására.

— Rosenberg Ilonka* mesedélutánja. Rosenberg Ilonka, az előnyösen ismert kitűnő zenepedagógusnő január 13-án vasárnap délután 4 órákor fogja megtartani a rom. kath. főgimnázium dísztermében műsoros gyermekdélutánját. A műsoron a legbájosabb kolozsvári gyermekek fognak közreműködni. Többek között Bergner Évike, Hersckovits Kató, Szabó Cica, Mátyás Cica, Kovács Piri, Zimmermann Irénke, Molnár Évi és Banciu Martus. A prólógust Bergner Évike fogja tartani, aki egyéb ként konierál is.

Ne vegyen Rádiót vagy alkatrészt

addig, amíg nem hallotta az **ELECTRICA** szenzációs teljesítményű gépeit. Díjtalan bemutatás **Rádió-Szalonunkban**. Kívánságra bárki lakásán vételkötelezettség nélkül készülékeinket üzembe helyezzük. Alkatrészek nagy raktára. Kérje terjedelmes nagy árjegyzékünket.

ELECTRICA

Cluj, Piata Unirii No. 28.

Eladás nagyban és kicsinyben! Eladás nagyban és kicsinyben!

Butorárszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkasait foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butori

Büsendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktárait. Hiteles személyek kedvező fizetési feltételek

déduok

Kedd, 1929. **Nekkora el az em**
Ez a kérdés magaslati éghatadó alkalmazást tudományt sportot és a kő járművek s az jédő hegyi va többen keresik kat.
Dr. Grober társával együtt dőben Középe különböző mag 1660, 2400, 30 resen tanulmá ges emberek v tének viselke megmérték az mást, még pe munkaközben állapították a teljesítményét.
Kitűnt, hogy nagyméretű 3300 m-ig 10 nyen viselik s zálódnak a nagy magassá lyes munkatelt Szivbaiban, m rehaladt érelm erős verszeg szenvedőknek változás és a káros hatást g egészségesek sok s akik köztelt emésztőcs magasabb régt.
Az említett h nek tartózkod a légi utazást használatától. gyorsasága te reakciója egyé méteres magas
Mi alulre lesújtva tudá atyánk, Déd **Sim**
volt törvént a tölgyesi intézmények jámbor mun ben 1929 j lomra hunyt Szeretett ápolóját csa **Béke hamvait**
Simon Salan Simon Heri Simon M
Özv. Simon M jeler Strul Mór Háim Su Háim Lipó Dr. Gerson S
Bermán Sa

Mekkora magasságot bír el az emberi szervezet?

Ez a kérdés a hegyi betegség és a magaslati éghajlat gyógyítási célokra való alkalmazás miatt nemcsak az orvostudományt érdekli, hanem a hegyi sportot és a közlekedést is, mert a légi járművek s az újabb rohamosan terjedő hegyi vasutak terjedésével mind többen keresik fel a nagy magasságokat.

Dr. Grober német professzor, több társával együtt az utolsó négy esztendőben Középeurópában és Tenreiffay különböző magasságokban (0, 180, 700, 1660, 2400, 3000 és 3300 m.) rendszeresen tanulmányozta teljesen egészséges emberek vérkeringését és szervezeteinek viselkedését. Minden esetben megmérték az érverést és a vérnyomást, még pedig pihenő állapotban és munkaközben. Azonkívül pontosan megállapították a kísérleti egyének munkateljesítményét.

Kitűnt, hogy egészséges egyének a nagyméretű magasságváltozást (0-tól 3300 m-ig 10 óra alatt) aránylag könnyen viselik s 24 óra alatt „aklimatizálódnak” a ritkább levegőben. Sőt nagy magasságban, rövid ideig tekintélyes munkateljesítményekre is képesek. Szívban, magas vérnyomásban, előrehaladt érlemezésében, vesebajban, erős vérszegénységben és idegbajban szenvedőknek árt a gyors magasságváltozás és a ritka levegő s azokra is káros hatást gyakorol, akik egyébként egészségesek ugyan, de erős dohányosok s akik közvetlenül bő étkézés után tett önisztöcsetornával vállalkoznak a magasabb régiókba való utazásra.

Az említett betegségekben szenvedőknek tartózkodniuk kell a hegyi sporttól, a légi utazástól és a hegyi vasutak használatától. A magasságváltozás gyorsasága tekintetében a szervezet reakciója egyénenként változik, 3000 méteres magasságkülönbséget egészsé-

geseknek is megárhathat, ha a magasba való jutás túlságosan gyorsan történik (légi járművel, hegyi vasutal), vagy ha fizikai megerőltetéssel jár (hegyi sport).

A nagy magasságokban fellépő vérkeringési zavarokat — ha a mélyebbről való eresszkedés egyhamar nem lehet-

séges, — oxigénbelelegzéssel, szivigatószerekkel és testi nyugalommal küzdik le.

Meghalt Nikolajevics orosz nagyherceg

Marseille, január 7. Antibesi villájában szombaton éjjel fél 11 órakor meghalt Nikolai Nikolajevics Konstantin orosz nagyherceg. — A szombati napot az ortodox karácsony ünnepére az orosz néphez intézendő kiáltványának szövegezésével töltötte. Dél előtt a nagyherceg betegágyának közelében egy

ortodox pap misét mondott s állapotában könnyebb javulás volt észlelhető. Este negyed 10 órakor hirtelen rosszabbodott az állapota és fél 11 órakor kiszendvedt. A nagyherceget kaukázusi kozáktábornoki egyenruhájába öltöztették és a felravatolozott holttestre a sz. György rend nagykeresztjét és babérkoszorút

helyeztek. A ravatalt emigráns orosz tüzértisztiek fegyveres diszórsege állja körül. Teodozius archimandrita szombaton egész éjjel a ravatálnál imádkozott. Tegnap a holttestet a cannesi orosz templomba vitték s a ravatalt ott állítják fel. A nagyhercegi családhoz számos részvétlívrat érkezett.

Újabb áldozatai vannak a metilalkoholnak

(Bucuresti-Bukarest, január 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lapok már több metilalkoholos mérgezésről számoltak be az utóbbi időben. Meg is indult minden egyes esetben a vizsgálat annak kiderítésére, hogy a mérgezőhatásu alkohol honnan származik.

Néhány nappal ezelőtt Constantában ismét katasztrófális kimenetelű metilalkoholos mérgezés történt. Plevan Lazar, a constantai dítkothon adminisztrátoránál újév napján családi összejövetel volt, amelyen bort és likört fogyasztottak. A

családi összejövetel után az alkoholfogyasztás következtében Plevan adminisztrátor hirtelen meghalt. Kevésel ezután egy másik jelenlévő, Vescan Simon is rosszul lett és rövid kioldás után meghalt.

Vescan felesége és fia hasonlóképpen rosszul lettek. A kórházba szállították őket, de az orvosok nem biznak megmentésük lehetőségében.

Mina Mitovici professzor, a bukaresti egyetem bonctani intézetének vezetője, maga boncolta fel a két szerencsétlenül

járt ember hulláját és megállapította, hogy metil (fa) alkoholmérgezésnek lettek áldozatai.

Információk szerint hasonlóképpen metilalkoholos mérgezésnek estek áldozatul az ünnepek folyamán Otto Hegemberg és Gavriila Standincov bukaresti munkások.

A hatóságok nagy apparátussal indították meg a nyomozást annak a megállapítása érdekében, hogy a gyilkos faszeszt hogyan került a szerencsétlenül járt áldozatokhoz.

Bányásztrájk Franciaországban

A Loire-medencében kihirdették az ostromállapotot

Páris, jan. 7. A kommunista „Humanité” jelenti, hogy a Loire-medencében kitért bányásztrájk következtében szerdán ostromállapotot léptettek életbe. A bányásztrájk áterjedt Gard-megyébe is, ahol szerdán a munkások 90 százaléka lépett sztrájkba. Egyelőre nincs semmi kilátás a megegyezésre. St. Etienneben a sztrájkoló bányá-

szok szerdán több népgyűlést tartottak és elhatározták, hogy menetet alakítva a szomszédos városba vonulnak, de a szüntelen havazás megakadályozta őket ennek a tervnek a keresztülvitelében. A sztrájkolók száma itt majdnem 13.000-re rug. A város előjárósága a sztrájkolók gyermekei részére népkonyhákat állít fel, ahol a gyermekek in-

gyen ebédet kapnak. A sztrájk miatt a st. etiennei bányarésztvénytársaság kényszerfelszámolás alá került. A társaság már hosszabb idő óta nehézségekkel küzdött, amelyeket most még csak fokozott a kitért sztrájk. Magánál ennél a vállalatnál négyezer munkás maradt kenyér nélkül.

A cukorközpont hivatalosan is cáfolja a cukorárak leszállításáról szóló híreket

A. L. Zissu vezértilkár nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, január 7. Az Uj Kelet tud.) A cukorárak leszállításáról elterjedt és már meg is cáfolt hír általános zavart teremtett az egész piacon. Azt még nem sikerült megállapítani, hogy a hír miképpen került forgalomba, de a cukorközpont által most közölt hivatalos cáfolatból azt lehet megállapítani, hogy

a cukorárak leszállításáról szó sem lehetett.

A cukorgyárak bukaresti szindikátusa nevében A. L. Zissu, a cukorközpont főtitkára a következő hivatalos közleményt tette közzé:

— Senki sem határozta el a cukorárak semmiféle leszállítását. A jelenleg érvényben lévő ár nem a gyárak fantáziája által kitalált számot jelent, a mellyel létszés szerint lehet manőverezni, hanem az 1928 március 24-ikén kötött szerződésben letti megállapítva a je-

lenleg folyó kampány idejére, amely csak 1929 októberében fejeződik be. Ezt a megállapodást a cukoripar és a romániai cukorrépa-termelők reprezentánsai írták alá a mezőgazdasági, valamint az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumok közreműködésével, amelyek a konvenciót ellenjegyezték is.

— Ennek a megállapodásnak az alapján aláírásra került egy termelési szerződés.

A mai cukorárak megállapításához úgy jutottunk el, hogy egy szakértői bizottság a gyárak eredeti levelezési és könyvei alapján megállapította a cukor termelési költségeit az utolsó három évben.

— A jövő évi kampányra szóló rezsim megállapítására, amely kampány csak 1929 októberében kezdődik, a végső bizottságot, mint minden évben, februárban fogja az ipar- és kereskedelemügyi

minisztérium összehívni. A bizottság működésével kapcsolatban az ipar és kereskedelemügyi minisztérium idejében megtette a cukorgyárak önköltségi árának revíziójához szükséges intézkedéseket amennyiben megbizta a minisztérium illetékes szerveit, hogy a helyszínen, vagyis a gyáraknál kezdjék meg a szükséges adatok és a legminuciózusabb kalkulációk összeállítását.

A kommuniké azzal zárul, hogy a cukorgyáraknak nincs semmi rejtegetni valójuk, hanem ellenkezőleg, az áll érdeklükben, hogy végre mindenki tudja meg a valóságot és ezáltal szabaduljanak egyszer egy teljesen indokolatlan közhangulat vádjaitól. Ennek érdekében a gyárak mindent amit kértek tőlük, rendelkezésére bocsátottak a minisztérium közegeinek, hogy megkönnyítsék azok munkáját, amelynek eredményét az iparügyi minisztérium bizonyára fel fogja használni és ez az eredmény fogja vezetni a vegyes bizottságot is abban, hogy egy megfelelő rezsimet állapítson meg a jövő évi kampányra is, amely 1929 októberében kezdődik.

— Román, angol, francia, német, olasz, szláv fordítások, levelek, kérvények, tudományos, irodalmi és közgazdasági cikkek. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel fordító iroda. Str. Memorandului 9.

Mi aulítottak mély fájdalommal lesujtva tudatjuk, hogy Atyánk, Nagyatyánk, Dédatyánk

Simon Smil

volt törvényhatósági bizottsági tag, a tölgyesi hitközség és többi közintézmények alapítója és volt einöke, jámbor munkás életének 90-ik évében 1929 január 3-án örök nyugalomra hunyta be szemét.

Szeretett hitvesét, öregségének hü apólóját csak 2 nappal élte tul.

Béke hamvaitra és csendes nyugalom.

Simon Salamon
Simon Herman
Simon Márton
fiat.

Simon Salamóné szül. Wekszler Suzi
Simon Hermanné szül. Nacht Janetta
Simon Mártonné szül. Weitz Róza
menyét.

Özv. Simon Mórné, szül. Goldstein Rachel
jelenleg Schulc Benőné
Strul Mór és neje Simon Frida
Háim Sule és neje Simon Zsófia
Háim Lipót és neje Simon Szidónia
Dr. Gerson Samu és neje Simon Zelma

Simon Ernő
Dr. Simon Zoltán
Simon Bibliána
Simon Margit
unokák.

Simon Leontina
Bermán Samu és neje Strul Leontina
Strul Adolf
Strul Manó
Háim László
Háim Manó
Háim Márta
Háim Mór
Vágó Bandi
Háim Pál
Gerson Antónia
Gerson Judit
dédunokák és számos rokonság.

Eladó jól berendezett kolozsvári

nagy nyomdavállalat

kiterjedt biztos vevőkörrel. Közvetítő ügynököket díjazunk. Érdeklődők közüljük címüket a kiadóhivatallal.

A rák leküzdésének új étapja

A nemzetközi rákkutató tudomány egyik legnagyobb tekintélye, a berlini „Krebsforschungs-Institut” igazgatója, dr. Ferdinand Blumenthal professzor, titkos tanácsos adott most interjút egy osztrák újságírónak a rákprobléma mai állásáról. Blumenthal professzor kijelentései, megállapításai ez alkalommal a nagyközönséghez szólnak.

Mi a rák?

— Huszonöt év óta — mondotta a világhírű tudós — állandóan szaporodik a rákbetegek száma. Ehhez még hozzájárul az is, hogy a rákot a nagyközönség és sok orvos is gyógyíthatatlan betegségnek tartja, úgy, hogy az egész rákprobléma a legnagyobb mértékben aggasztja a közönséget.

— Csaknem mindennap bejárja valami szenzáció a világsajtót a rákkal kapcsolatban. Egyik nap új esodaszert találnak fel a rák gyógyítására, a másik nap az eddiginél pontosabban kiderítik és meghatározzák a rák kórokozóját. Tekintettel arra, hogy a rák lefolyásának van némi hasonlatossága a fertőző betegségek lefolyásával, sokan úgy tekintik a rákot, mint egy bizonyos kórokozó mikroba következményét. Eddig azonban még nem sikerült egyetlen egy specifikus kórokozót találni az összes rákesetek számára. Mindenestre a rákdaganatokban a legkülönbözőbb élőlényeket találtak már meg, ezekkel az élőlényekkel kísérletképpen beoltottak állatokat és az oltás rosszindulatú daganatokat okozott. Gyakran találtak az emberi rákdaganatokban olyan kórokozókat, amelyek a növények testében kelthetnek ilyen rosszindulatú daganatokat. Fibiger dán professzor, aki nemrégiben halt meg, egy bizonyos fereg-fajtával patkányokat oltott be és ezek a patkányok gyomorrákot kaptak. Mindezek azt bizonyítják, hogy egységes élődsi rákkórokozóról nem lehet szó és nem helyezkedhetünk arra az álláspont-ra, hogy amiképpen a kolerát a kolerabacillus okozza, a diftériát a diftériabacillus, úgy a rákot valami egyetlen egységes rákkozó.

Ezer ok — egy betegség

— Mindezek a körülmények arra az eredményre vezették a gondolkozókat, hogy egészen különböző kémiai és fizikai behatások okozhatják a rákot. Újabban a különböző foglalkozási ágakban előforduló rákbetegségeket tanulmányozzák, mert hiszen az egy szakmában dolgozó munkásokat rendszerint ugyanazok a kémiai és fizikai behatások érik. A vizsgálatok megállapították, hogy a kémiai gyárakban, fém-bányákban, brikettbányákban és textilüzemekben működő munkások bizonyos meghatározott szakmaszerű bántalmak következtében könnyen rákbetegek lesznek. Ennek alapján könnyen lehetséges rájönni a rák profilaxisára, annál is inkább, mert hiszen annyi bizonyos, hogy a különböző parazitáknak, főképpen a férgeknek nagyobb szerepük van a rák előidézésénél, mint ahogyan eddig hitték. Ismeretes dolog, hogy Egyiptomban vagy más tropusi országokban a fürdőzők testébe egy vízcsepp a szá-

jukon át bejut egy fereg és ez azután a belekben vagy a hólyagban letelepszik és ott krónikus gyulladásokat okoz, amelyeknek 16 százaléka később rákká fajul. De nemcsak a tropusokban fordul ez elő. A kurlandi tengerparton négy halász májrákban halt meg. A betegségét úgy szerzezték, hogy nyersen ették a halat és a hallal együtt valami fereg is bejutott a testükbe.

Hogyan öl a rák?

— A legtöbb esetben azonban a rákmegbetegedés oka teljesen ismeretlen. Kísérletek során kiderült, hogy a ráksejtek olyan kémiai változásokon mennek keresztül, amelyek következtében erősen erjesztő tulajdonságra tesznek szert. Ez nagyon megmagyarázza ezeknek a ráksejteknek veszedelmes, rosszindulatú hatását. A ráksejt erjedése elpusztítja a fehérjét. Ily módon a ráksejt erjedése egyre jobban terjed és a környező szövetet valóságoslag feloldja. Ottó Warburg pedig azt állapította meg, hogy a rákos szövet legalább tízszer több tejsavat termel, mint a normális szövet. Ez magyarázza meg a rákszövetek bámulatos rohamos növekedését. A ráksejtek vizsgálata megvilágítja a rák átöröklődési problémáját is.

— Minthogy a ráksejtet át lehet vinni az állatfaj egyik egyedéről a másikra, sokan azt hitték, hogy a rák ragályos betegség. Erről azonban gyakorlati szempontból szó sem lehet. Ezeket a rákos sejteket csak olyan nagy tömegben lehet átvinni az egyik egyénről a másikba, ami a természetes fertőzésnél sohasem fordul elő.

— Igen fontos kérdés még az is, hogy örökölhető-e a rák. Maga a betegség nem örökölhető, mert a ráksejtek nem kerülnek az anyától a magzatba. Csak egy általános rákra hajlamos állapot örökölhető. Szóval a rákbetegek számának nagy szaporodását nem lehet sem valami járványra, sem az átöröklésre visszavezetni, ennek olyan okai vannak, amelyeket még nem ismernek és amelyek talán az egyes emberek élet módjában rejlenek. De lehet, hogy csak azért van az egész, hogy manapság több ember éri el a rákra inklináló kort mint régebben.

Operáció és gyógykezelés

— Eleinte azt hitték, hogy a rák helyi megbetegedés, később az az álláspont nyert teret, hogy a rák az egész szervezet megbetegedése. Ha ez így volna, akkor az operáció sohasem segítene, holott a rákbetegségek nagy számánál a daganat operatív eltávolítása igenis használt. Igaz, hogy vannak esetek, amikor a rák újra és újra kiújul. Az operatív módszernek addig nem lesz teljes sikere, amíg nem kombináljuk olyan módszerekkel, amelyek a szervezetet, hogy ugymondjuk: „áthangolják”. A szervezetnek ezt az áthangolását megkísérelték már jóddal és arzénal, azonban minden biztos eredmény nélkül. Általában a rák gyógyítása ma még csak arra szorítkozik, hogy a ráksejteket megölje és a rákos daganatot eltávolítsa. A rákos daganat részben következmény, a rák kórokozójának a kö-

vetkezménye. De a daganat egyben ok is: különböző súlyos és fájdalmas elváltozásokat okoz a szervezetben. A rák kezelésének tehát két iránya van: először is a rákos daganat kórokozójával, másodsor pedig a rákos daganat következményeivel kell foglalkoznia.

— De maga az operáció még nem elég. A legnagyobb hibát akkor követik el az orvosok, amikor az operáció után befejezettek tekintik a kezelést és nem tesznek meg semmi óvintézkedést, hogy visszaesés ne történhessen. Mindenesetre ma még az a helyzet, hogy az ope-

ráció a rák gyógy módja. Gyakran a rádiókezelést helyesebbnek tartják olyan esetekben, amikor a rádiókat követően lenül a rákos daganatra bocsátható.

— Kémiai eszközeink, amelyekkel a rákot gyógyítani lehetne, egyelőre sajnos még nincsenek. Ajánlják egyesek a fémsókat, vagy az ólmot, de ezek egyelőre még nem mutattak kielégítő eredményt. Szérummal sem lehet kezelni a rákot. De azért a rák nem gyógyíthatatlan betegség. Ha idejében orvosi kezelés alá vesszük, meg lehet gyógyítani.

Perzsiában is latin írásjegyeket vezetnek be

A sah hatszáz renilens papot száműzetésbe küldött. Kemál reformjai hódítanak a Keleten

(Jeruzsálem, január 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kemál pasa, a török köztársaság elnökének reformjai gyors tempóban találnak követőkre a közeljelenben. Perzsiában illetékes politikai tényezők elhatározták, hogy a perzsa írást reformálni fogják és helyette a latin betűket fogják behozni. Ami az ország kultúráját illeti, a perzsa kormány szívesen követi a török példát, amivel nemcsak azt akarják elérni, hogy minél több külföldi megismerje a perzsa kultúrát, hanem ezzel a reformmal megkönnyítik a perzsa lakosság számára is az írást és olvasást.

Hogy Perzsiában lakói számára hozzáférhetővé tegyék az európai civilizációt, elhatározták, hogy minden községben mozi állítanak fel, amelyekben megmutatják a nyugati országok különböző társadalmi intézményeit. Eddig az országban nagyon kevés mozi volt, amelyek a kultúrára nézve pedig semmiféle jelentőséggel nem bírtak.

Ezek a tervek azonban erős ellenállással találják a nullák offenzíváján. Az iszlám tudósai, a professorok és papok sem a gramofont, sem pedig a mo-

ziát nem akarják meghonosítani a nép között, amellyel elhittetik, hogy ezek a találmányok az ördög instrumentuma. A progresszív gondolkozó sah a jelentékek szerint nem veszi tréfára a dolgot, hanem 300 izgága mellé máris száműzetésbe küldött. Egyrésze a száműzötteknek a Káspi-tenger partjain él, egy részét pedig Irákban, falvakban koncentrálták. A kormány reformmunkáját azonnal kezdte, hogy új iskolákat állított fel és ezekben probaképpen már a latin írásjegyeket fog tanítani. Perzsiában 60 francia tanítót alkalmazott, akik a francia nyelven oktatják az ifjúságot. Elhatározták továbbá, hogy évente 600 ifjút küldenek Európa különböző országaiba, hogy itt tovább képezhessék magukat. Ezeket később tanítói minőségben fogják alkalmazni az országban.

A kormány közlekedési tekintetben is reformokat léptetett életbe. Teheránban ahol a forgalmat látogat honnyolítja 25 autóbust kapott. Minthogy Perzsiában kevés a vasút, a személyforgalmat karavánok helyett szintén autóbusszal fogják ezután lebonyolítani.

— A Korunk legújabb száma A Dienes László és Gaál Gábor szerkesztésében megjelenő Korunk januári számával a folyóirat negyedik évfolyamának első száma jelent meg. A folyóiraton az eddigi évfolyamok számához képest szembeszökő külső változás tapasztalható. A folyóirat eddigi szürke nyomdai kiállítását egy színes és díszkréten feltűnő külső váltotta fel. Bent a lapban azonban az apróbb technikai külsőségektől eltekintve ugylátszik, minden maradt a folyóirat eddigi vonalán. Kellő meglepetés azonban, hogy az eddigi számoktól eltérően a folyóirat minden részében erőteljesebben szóhoz jut Erdély. A szerkesztők ugylátszik kiléptek abból a zárkózottságból, amely eddig részben jellemzte őket. Így például kellemesen hat, hogy több nagyobb terjedelmű tanulmányban egész konkrétan kerül közel az erdélyi valósághoz, több baprabb cikkben pedig frissen és határozott állásfoglalással szói hozzá az erdélyi szellemi élet tüneteinek. Ez a változás azonban még nem uralkodik a lapon, mert a lap továbbra is ragaszkodik eddigi egyetemese célkitűzéséhez. Európa és az európai élet szellemi jelenségei most is uralkodó helyet foglalnak el a lapban. Hely szűke miatt most nem sorolhatjuk fel annak a közel negyven tanulmány, cikknek és szépirodalmi terméknek a tartalmát, mellyel a januári szám bővel-

kedik. Itt csak a legfontosabbakat emeljük ki, mint például a következőket: Kertész Jenő: A tíz év előtti Erdély napjai. Aurel Ciupe: Az óromániai és erdélyi képzőművészet. Gaál Gábor: Tíz év európai álarcos bál. Vladimir Weytinsky: Európa háborus adója. Silberman Jenő: A léghő, mint ipari nyersanyagforrás. Ligeti Sándor: A román reakciós tudományos pamfletje. Balázs Béla: Tanulmány a mai ifjúságról, stb. stb. A szépirodalmi részben most veszi kezdetét a Korunk új regénye, amely a magyar irodalomban először szóvaltat meg mai oroszországi írók, Nikolaj Ognjev-et, akinek világsikert ért diákregényét közli. A gazdag Kultur krónika után igen gazdag Szemle következik, amelyben Nadas József, Egy Ágoston, Kemény Gábor, Komló Aladár, Pap József, Diószegi Tibor és mások írnak könyvismertést legalább harminc könyvaktualitásról.

— Az iparvállalatok, a kereskedelmi cégek és az irodák figyelmét felhívjuk a Magánalkalmazottak Szövetségében működő ingyenes állasközvetítési osztályra. Ha bármilyen munkakerőre van szükségük, úgy bizalommal forduljanak ide (Str. Cogălniceanu No. 7. földszint), mert elsőrendű tisztviselők, tisztviselőnk különböző képesítésekkel, kereskedelmi alkalmazottak különböző szakképzettségekkel vannak előjegyzésben.

JUDOL-E MÁR SZOJKAI-ÁSVÁNYVIZET? A legjobb gyógy- és borviz. Kérje mindenütt. Cluj-i főlerakat: **Bognár és Szántó Rt.**

(Cluj-Koloztud.) Az elméletikén lezajló mint emlékező végződt. A határozatokat dönt ki a különböző ügye

Az első biz buszügyek megbízást, a rendőrség kellett volna riumnál, a hvetést kellett hogy megállvetés egyes van szükség.

A janu tanács-

A január 5. ülés, nem tud zottságok ne jukt, elmarban nem lehet összehívni. időközben má dolgok mind problémák el amely a kolo legjelentősebb hátrányokat

Az autótax jét még szep egyik városi lasztmány ta déssel tették ros jogtanács fogalom szá vel. A szabál ban annak a valamint a sa hónapokat küldött bizotts rendőrprefektú zása ellenére aminek követ gátásában szó elő s a rend városi tanács kai okoknál f akadályozni.

Mit mány

A taxiügy vált s annak a taxiforgalo sziszifusi mu küldött bizott Kertész Jenő Flaviu, már szelést, amely nagytanács el e kérdéssel k lyek kibocsát vetkező norm A kérvényező nek, akik rég akiknek legre gedélyük és Az engedélyt már két éve megváltása f Az összeg el vesszük, hog megváltási ö

A bizottság terjesztési ja tudni, vajjon vagy sem, va zottságot, an zék. Kolozsva esekre érdeke egyszer s mi szüntetni a

Az autótax zottság az a

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánásági zsidóság napilapja.

Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A halászfalvi zsidó ifjuság műsoros estélye. Tudósítónk jelenti: A halászfalvi zsidó ifjuság szombaton este a Central kávéház termeiben jóslakérelt estélyt rendezett. Az estély jövedelmének ötven százalékát a kolozsvári zsidó Menza javára fordította a rendezőbizottság, mely derekas munkával művészi nivón mozgó estélyvel kedveskedett a közönségnek. A programot Eisikovits Ella szellemes prólogja vezette be. Rosenbaum Vilmos énekszámjai és György Ella román szavalata is őszinte sikert arattak, majd Gelb Böske, Frankovits Rózi, Lázár Gizi, Nemes László, Traub Sándor és Rosenbaum Vilmos két rövid bohózatban mulattatták a közönséget. Befejezésül Nemes Jenő egy Cherniclovsky verset szavalt el a vidéki dilettantizmust meghaladó készséggel. Az estély megrendezése körül főleg Gelb Böskenek vannak érdemei.

A Question Mark nevű repülőgép még mindig a levegőben van. Berlinből jelentik: A Wolff távirati iroda washingtoni jelentése szerint a Question Mark katonai repülőgép tegnap este kilenc órakor már 126 órája van a levegőben. Tegnap a késő esti órákban a pilóták által leadott szikratávirat közli, hogy a motorok kihagyásokkal működnek s ezért nem hiszik, hogy már sokáig tarthatják magukat a levegőben. A Question Mark már így is túlszárnyalt minden eddigi lészállás nélküli repülő világrekordot.

10 % OVOMALTINE hozzáadásával a tej tápértékét 60%-kal emeljük. Az Ovomaltine-s tej kellemes reggeli, kitűnő uzsonna.

A pénzügyi tisztviselők sürgetik előléptetésüket. Az utóbbi időben számos panasza hangzott el az érdekeltek részéről az állami tisztviselők előléptetésének elmaradásáért. A helyzet különösen a pénzügyi tisztviselők körében változott ki nagyfokú elkeseredést, ami bizonyos formában ismét a nagyközönség érdekeit veszélyezteti. Ha abból indulunk ki, hogy csupán Erdély területén tizenöt helyettes pénzügyigazgatói állás és több mint hatvan osztályfőnöki, stb. állás betöltetlen, leszögezhetjük, hogy a pénzügyi tisztviselők előléptetése sürgősen revizóra szorul. Értesülésünk szerint a pénzügyi tisztviselők Popovici pénzügyminiszternél ismételtlen sürgősen kívánják előléptetésük rendelkezését.

Hétéves korában eltűnt, tizenhétéves korában megkerült. Strassburgból jelentik: Tíz év előtt történt a lotharingiai Vittring községben, hogy a jómódú Lang-oslád egyetlen gyermeke, egy hétéves kislány a háború vége felé uralkodó nagy zűrzavarban, mikor a harc-terekről visszaözlönlött a katonaság és egymást érték a katonai szállítóvontatok, eltűnt a községből s hiábavaló volt minden nyomozás. A család meggyászolta egyetlen gyermekét s letett minden reményről, hogy valaha viszontlássa. Most megkerült az elszáratott gyermek, mint tizenhétéves ifju.

Megválasztották a nagyváradi neológ hitközség új képviselőtestületét

(Oradea-Nagyvárad, január 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradi neológ hitközség dr. Percel Adolf elnöke alatt vasárnap tartotta meg tisztújító közgyűlését, melyen a képviselőtestület 36 tagját választották meg. A közgyűlést a hitközség tagjai között óriási érdeklődés előzte meg és az elnizék körében olyan rendkívüli agitáció folyt, melynek eredményeként az ellenzéki lista jelöltjei nagyrészt bekerültek a képviselő testületbe. A választáson meg nyilvánul nagy érdeklődést mindennél jobban bizonyítja, hogy azon 230 szavazatot adtak le, míg eddig alig 50-60 szavazatot számoltak össze közgyűléseken.

Este nyolc órakor hirdette ki dr. Percel Adolf a választások eredményeit, mely szerint a képviselő testületbe a következő tagokat választották meg:

Atlasz Lajos, dr. Ácél Sándor, dr. Bárdos Imre, Erdős Zsigmond, dr. Ehrlich Kálmán, dr. Faludi Miksa, Faragó Sándor, Gerő Zsigmond, dr. Kon-

rád Béla, Leichner József, Lichtmann Miksa, Neubrull Jakab, Rácz Ferenc, Reich Ármán, Schiller Sándor, Schwarz Mór, Sonnenfeld Gusztáv, dr. Stern László, Vadász Gyula, Vider Manó, dr. Virányi Lajos, dr. Waldmann Béla, Barna Arthur, Bartha Jenő, Brisz Sándor, dr. Fehér Adolf, dr. Fischer Imre, Hajós Sándor, Halász Ármán, Hevesi Nándor, dr. Kádár Elemér, dr. Kepech Miklós, dr. Wey Pál, dr. Vass Izsó.

A választás érdekessége az, hogy az egyik ellenzéki listán megválasztották Szemere Miklós bankigazgatót is. Szemere mandátumát azonban azzal az indoklással, hogy hitközségi adójával már évek óta hátralékban van, megpeticionálták. A közgyűlés helyét is adott a petíciónak és megsemmisítette a bankigazgató mandátumát. Ugyanígy alapon még több más mandátumot is megsemmisítettek. A fenti lista a szabályszerűen megválasztott tagok névsorát tartalmazza.

Autóbuszkarambol Kolozsváron. Hétfő este 8 órakor a Ferenc József uton könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt. Az egyik autóbusz, aminél ki akart kerülni egy szembejövő szekeret, hatalmas lármaival beleerohant egy telefonpóznába. Az összeütközés hamarosan nagy közönséget esalt az autóbusz köré, mely azonban szerencsés véletlen folytán súlyosabb sérülés nélkül uszta meg a balesetet. Az, hogy ez a baleset minden komolyabb baj nélkül zajlott le, senmivel sem nyithi azt a tényt, hogy a kolozsvári autóbuszok olyan rossz állapotban vannak, ami valóban gyakran lehetne okozója halálosvégi szerencsétlenségeknek. A városi tanács komoly közbelépésére van szükség, hogy a hasonló balesetek ne forduljanak elő és a kolozsvári közönséget ne fenyegetse az a veszély, hogy a halálfelelem érzésével üljön fel egy autóbuszra.

Eljegyzés. Rosenzweig Miké eljegyezte Storch Sándor, Brassó. (Mindem külön értesítés helyett.)

Páriban ezentúl autót is lehet zálogba csapni. Páriból jelentik: A községi zálogház kétezer kocsi részére garázs építését kezdte meg. A tizenöt millió frankos építkezésre azért volt szükség, mert megfelelő helyiség hiányában a zálogház a múlt év utolsó hó napjában is csaknem száz autótulajdonost volt kénytelen elutasítani, akik autókra zálogkölcsonl akartak felvenni. Ha az épület készen fog állani, a zálogház le tudja majd bonyolítani ezt az újabb fellendülő üzletágat is.

Lengyelországba is áterjedt a németországi hideg. Varsóból jelentik: Az Északnémetországi hideg áterjedt Lengyelországra is. Danzigban ma 15 fok Celsius volt a hőmérséklet. Az ország több pontjáról nagy havazásokat jelentenek. A vasúti forgalomban egyelőre nincsenek késések és zavarok.

A spanyol hajóstársaságok is megkezdtek az utasokért való versengést. Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint a spanyol hajóstársaságok is részt akarnak venni az utasokért folyó versenyben. Az angol és amerikai óceánjáró gőzöket fenntartó vállalja-

tokkal szemben a spanyolok a Kubanewyorki vonalra szintén óceánjáró gőzöket állítottak be s az utasokat azzal csalogatják, hogy az étkezéshez ingyen szolgálják fel a legkitűnőbb francia pezsgőt és régi portói borokat.

Purgen (Purgó) - Bayer az ideális hashajtó, eredeti dobozban.

A panamerikai kongresszus záróülése. Berlinből jelentik: A Wolff távirati iroda washingtoni jelentése szerint a panamerikai konferencia ma tartotta záróülését. Kellogg államtitkár záróbeszédében méltatta a konferencia munkáját, rámutatott sikeres intervenciójára a Bolivia-Paraguay közötti konfliktus elsimitása körül s annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a konferencia közelebb hozta egymáshoz Amerika népeit.

TOROKGYULLADÁSTÓL, influenza-tól mentesül, ha rendszeresen szopogat Anacot-pasztyillát.

Orvosi hír. Dr. Bär Emanuel a dési betegsegélyző pénztár főorvosa rendelőjét a legmodernebb Röntgenkészülékkel szerelte fel. Quarz-kezelés.

Még nem irták ki az angol választásokat. Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” jelentése szerint a kormány az új választások idejéig még nem hozta nyilvánosságra és munkaprogramját úgy osztja be, hogy a parlament feloszlását június 10-ig, vagy esetleg előbb eszközölheti. Amennyiben ez nem volna lehetséges, a kormány arra törekszik, hogy a választásokat októberig kitolja, miután a nyári hónapok a választásokra nem alkalmasak.

Néger istentisztelet felhőszakadásal és tizenhat halottal. Londonból jelentik: Afrikában, Basutoland angol gyarmaton, súlyos kimeneteli tömegszerencsétlenség történt. A szerencsétlenség oka a basuto-négerék egy különös vallási szertartása. Ezeknél a négerknél az a szokás, hogy ha a lányok házassulandó korbá lépnek, néhány idősebb asszonnal együtt egy földbe vajt mély gödörbe ereszkednek alá és itt három napig böjtölnek és imádkoznak. Legutóbb tizenhat ilyen házasu-

landó leány és két öregasszony bocsátotta le magát a mély üregbe. Miközben lent imádkoztak, óriási felhőszakadás és áradás történt. A szerencsétlen nők hiába kiáltoztak segítségért a több méter mély gödörből, a falu népe a szörnyű itéletidőben nem mert utnak indulni, hogy a szokásos módon, kötelekkel kihuzza a nőket a gödörből. A gödört néhány óra alatt teljesen elborította a víz és mind a tizenhat nő oda veszett.

Egy bika öngyilkossága. Berlinből jelentik: A németországi Winsen város közelében egy automobil át akart menni egy vashidon. A hid közepén a gépkocsi útját egy hatalmas bika állította el. A veszedelmes állat szélterpeszkedett lábakkal, előreszegve szarvakkal várta az autó közeledését. Az autó természetesen rögtön megállt, a sofför pedig segítségért knabált. A pásztorok azonban nem mertek a felbőszült bikához közeledni, ezalatt egész autósor gyűlt már össze a hidon. A sofförök tömege dühösen túlkölt a bikának, az állat azonban nem mozdult. Végül a sofförök autók kezé tizoltókészülékéből vizsugarakat löveltek a bikára, amely ettől annyira megijedt, hogy ah idról a folyóba vetet magát. A bika a folyóban megfuladt, tulajdonosa pedig kártérítési pert indított a sofförök ellen.

Halálos lovasbaleset játszódott le a rákospalotai országuton. Budapestről jelentik: Tegnap reggel a Budapest melletti Rákospalota közelében halálosvégi lovasbaleset történt. A faluban lakó Werbrein Géza földbirtokos feleségével és a család egyik barátjával sétalovaglásra indultak. Az uton Werbrein lova megbottolt az árok szélén levő kőrákában, megijedt és lovasát a fején keresztül bedobta az árokba. A földbirtokos olyan szerencsétlenül zuhant a fejére, hogy azonnal szörnyethalt. Az eséstől Werbrein feleségének és barátjának Csinaiu Béla vegyész-mérnöknek megijedt lovai szintén megvadultak és ledobták rémült lovasaikat. Werbrein mélyen súlyosan, Csinaiu mérnök könnyebben megsebesültek. A szerencsétlenül járt lovasársaságot a mezőn járó falusiak találták meg és vitték be a faluba.

Az időjárás-prognózis hidegebb és szebb időt jósol. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás-prognóza szerint a hőmérséklet sülyedése és a lecsapódások megszünése várható, gyenge keleti és északkeleti áramlatok kíséretében.

Kibővítik Magyarország ezüstpénz forgalmát. Budapestről jelentik: A magyar pénzügyminisztérium eljondtette új ezüst-arany pénz forgalombahozását Magyarországon. A kibocsátásra kerülő egy és kétpengősök ezüstből, a tíz pengősök aranyból készülnek.

Lángalobbant Berlinben egy benzintöltőállomás. Berlinből jelentik: A Grossgörschenstrasse egyik épületében szerdán este veszedelmes tűz pusztított. Az épüle földszintjén benzintöltő állomás van, ahol rengeteg benzín és más gyúlékony anyag volt felraktározva. A tűz eddig még felderítetlen okokból a benzínraktárban keletkezett s hamarosan az egész épületre áterjedt. A benzintöltő állomás mellett gyarmatárnyűző volt, amely szintén teljesen leégett. A ház lakóit csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták idejekorán kimenteni az égő épületből. Nyolc lakó füstmérgezt és könnyebb égési sebeket szenvedett. A tüzet csak a késő éjszakai órákban tudták lokalizálni.

Szerkesztő

G. S. Kérdések konzultáció

Cs. M. Kérlek, hogy az Ön ártlyik évben és meg és készsére állani.

F. M. Arad-den ágával könyv Duboni című munka, a osztályánál is kap a kért fel

Érdeklődő, a kultusztörve amely minden roható.

Sch. A. Szaripariskolába já levő iparható mint gyakorló zépiskolát v kényszeríthető járjon. 2. Kér felügyelőség adni. Miután delet a mai minden valós nem lesz bakk ben fia csak j A Mittelman tek már peru alkalomnál dr vári ügyvéd k

F. J. Cerna tanulmányait jobban tenné. katonaevét. S földre, de ebt román konzul leutkeznie és térnie az orsz gától lemond. külföldi államp merülő nehézs Ha kérésével belga konzul felvilágosítaso a belga állam a feltételek. Bucuresti.

F. M. Déva lyére jutattuk Többeknek:

Előny idé

minden Kun üzletében G

Cluji képv

Szerkesztői üzenetek

G. S. Kérdésével forduljon az osztrák konzulátushoz. Cluj, Pita Unirii 15.

Cs. M. Kérjük legelőbb azt megírni, hogy az Ön által említett cikkünk melyik évben és milyen hónapban jelent meg és készségesen fogunk reagálni.

F. M. Arad. A szappangyártás minden ágával részletesen foglalkozó könyv Dubonich: A szappangyártás című munkája, amely az Uj Kelet könyvosztályánál is kapható. Abban választ kap a kért felvilágosításokra.

Érdeklődő. Tessék áttanulmányozni a kultusz-törvény magyar fordítását, amely minden könyvüzletben megvásárolható.

Sch. A. Szatonta. 1. Fiának nem kell ipariskolába járnia, csak a városban lévő iparhatóságnál kell bejelenteni, mint gyakornokot, vagy tanoncot. Középszkolát végzett fiatal ember nem kényszeríthető arra, hogy ipariskolába járjon. 2. Kérdésére a kolozsvári tanfelügyelőség nem tud megfelelő választ adni. Miután azonban a miniszteri rendelet a mai napig nem érkezett meg, minden valószínűség szerint februárban nem lesz bakkalaureátus. Ebben az esetben fia csak júniusban tehet vizsgát. 3. A Mittelman ügyben harmadikben tett már perújratételei kísérletet. Ez alkalommal dr. Gurgiu János kolozsvári ügyvéd kezében van a per.

F. J. Cernauti by Einhorn. Ha nem tanulmányait folytatni megy külföldre, jobban tenné, ha előbb lezolgálná itt katonaságát. Sorozás előtt ki lehet külföldre, de ebben az esetben az ottani román konzulátusnál kell sorozáson jelentkeznie és kellő időben vissza kell térnie az országra. Ha állampolgárságról lemond, ezt elkerülheti, de ez a külföldi állampolgárság elnyerésénél felmerülő nehézségek miatt nem tanácsos. Ha kérésével a Bukarestben székelő belga konzulátushoz fordul, részletes felvilágosításokat kaphat arról, hogy a belga állampolgárság elnyerésére mik a feltételek. Cim. Consulatul Belgia, Bucuresti.

F. M. Déva. Levelét rendelkezési helyére jutattuk. Többeknek: Levelek elmentek.

Előrehaladott idény miatt

minden elfogadható áron

Kun Mátyás Fia

üzletében Cluj, Calea Victoriei No. 2.

Rom. szabad. No. 13166. sz.

„VEZUV”

Szabadalom bejelentve minden államban.

Várakozáson felüli megépítést nyújt mindenki számára a hőterjesztő és tüzelőanyag megtakarító készülék. A fűtőtechnika legnagyobb vívmányai! 50 százalékos megtakarítás. Gyors hőképződés. Bármilyen vashálványhoz alkalmazható! Olcsó, mert a tüzelőanyag megtakarításán a készülék ára 14 nap alatt megtérül.

Gyártja:

Veiszberger Timisoara.

Cluj-i képviselője: **Makkay si Burkhardt** vaskereskedők

Közgazdaság

A kormány leszállította a nyersbőr, a lovak, a szárnyasok és a hus kiviteli vámját

Leszállítják a faárak exportvámját is, azonkívül kedvezményes szállítási tarifát kap az export-fűrészáru

(Bucuresti-Bukarest) Január 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány gazdasági bizottsága szombaton ülést tartott, amelyen több nagyfajta export-cikk kiviteli vámjainak leszállítását határozta el. Mindenekelőtt a nyersbőrök kivitelével foglalkozott a bizottság, amely a következő vámredukciókhoz járult hozzá.

- Sarvasmarha-nyerstör: 10 lejről 6 lejre kg.-ként.
- Szórt szarvasmarhabőr: 15 lejről 7 lejre kg.-ként.
- Száritott bőr: 20 lejről 9 lejre kilónként.
- Szórt és száritott lőbőr: 15 lejről 4 lejre kg.-ként.
- Száritott lőbőr: 20 lejről 6 lejre kg.-ként.
- Mindenféle ló: 1.47 méteren alul 500 lejről 400 lejre fejenként.
- 1.47 méternél nagyobb lovak: 1000 lejről 800 lejre fejenként.
- Sertés: 120 lejről 75 lejre darabonként
- Vágott marhahús: 12.500 lejről 3000 lejre vagononként.
- Ló és marhahús: vagononként 500 l.
- Élőszárnyas 5 lejről 2 lejre darabonként.
- Vágott szárnyas: 3 lejről 1 lejre kg.-ként.

Megdrágult a sör. A szeszitalok fogyasztási adójának felemeléséről szóló törvény budvaievőleg január elsejétől a sör adóját az eddigi 150 lejről 300 lejre emelte fel hektóliterenként. A fogyasztási adónak 100 százalékos emelkedése arra indította a sörgyárakat, hogy legalább részben a fogyasztóközönségre hárítsák át a termelési költségeknek ezt az újabb tehertételeket. A jelenlegi sörárakat a sörgyárosok kartellje palackonként 1 lejrel, poharaként pedig 50 banival fogja felemelni.

Megalakult a Románia Hitelezői Védőegylet nagyváradi tagozata. Január 13-án Nagyváradon a Romániai Hitelezői Védőegylet központja értekezletet tart a nagyváradi csoport megalakítása érdekében. Az értekezleten Szemere Miklós, a Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank Rt. vezérigazgatója fog elnökölni, míg a Hitelezői Védőegylet céljairól Comsa Jonel szenátor, a kolozsvári Banca Centrala vezérigazgatója, a Hitelezői Védőegylet országos elnöke, dr. Fischer Tivadár biharmegyei képviselő és dr. Foris Lajos, a Hitelezői Védőegylet igazgatója fognak előadásokat tartani.

A bor- és szeszitaltermelőknek nem kell készleteiket bejelenteniük. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium közlése szerint a bortermeleők, cukka- és pálinkatermelők nem kötelesek a raktárkon lévő készleteiket bejelenteni. A szeszitalok fogyasztási adójának emeléséről szóló törvény által megállapított kötelezettség és a január 15-ikére kitűzött terminus ezekre a termelőkre nem vonatkozik.

A bab 50.000 lejes vagonkénti importvámját a bizottság eltörölte, vagyis, babot ezután vámmentesen lehet az országra hozni.

Az új vámok életbeléptetésének időpontját később fogják nyilvánosságra hozni. A gazdasági bizottság igen fontos redukciónkat határozott el a faárak exportvámjánál, de ezeket a leszállításokat a pénzügyminisztériumnak kell még jóváhagynia. A faexporttal kapcsolatban a bizottság tárgyalás alá vette azt a speciális tarifát, amelyet Alevra közlekedésügyi miniszter terjesztett elő a fűrészárának a konstancai kikötőn át történő téli szállításáról. A bizottság elhatározta, hogy ebben a relációban egy kivételes új tarifát fognak életbeléptetni, amely a régi tarifával szemben nagymértékű olcsóbbodást jelent és amely meg fogja könnyíteni a fűrészárak téli exportját Konstanca felé. Ez a szállítási tarifa meg fogja javítani a külkereskedelmi mérleget és egyidejűleg lehetővé fogja tenni, hogy a hatalmas fakészletek tekintélyes mértékben csökkenjenek.

Színház - Művészet

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Kedd: Ember, aki a halált látta. (V. Eftimiu drámájának bemutatása.)

Szerda: Manon. (Constantin Stroescu-nak, a párisi Opera Comique tenoristájának vendégjátékával.)

Péntek: Lakmé, (Stroiescuval, Rézsa Annával.)

Szombat: Ember, aki a halált látta.

Vasárnap d. u.: Faust.

Vasárnap este: Főttkár (vigjáték).

A Magyar Színház műsora:

Kedd 9 óra: Jazz-hangverseny és kabaré. (Különleges újdonságok. Kolozsvárott először: Tschajkovszky, Rubinstein, Bizet, Verdi művei átírásban. Teljes jazz-zenekar a színpadon. A szultogó tenor. Rinsky Korsakov. Paul Whitema. Két zongorás jazz-hangversenyszám. Tánccok, énekek. Herceg Ferenc: Violante és a bíró. Drégely Gábor: Végkielégítés, stb. Rendező Ihász Aladár. Konferál Kondor Ibolya. Zenei vezetők: Komjáthy Károly, Török Emil. Premierbérlet 21. szám. Sorozatszám: 216.)

Szerdán 9 óra: Jazz-hangverseny és kabaré. (2-odszor. Napibérlet 21. sz. B. Sorozatszám: 217.)

Csütörtök 9 óra: Szegény lányt nem lehet elvenni! (Újdonság, először. A budapesti Belvárosi Színház rendkívüli sikerű újdonsága. Premierbérlet 22. szám. Sorozatszám: 218.)

Péntek 9 óra: Szegény lányt nem lehet elvenni. (2-odszor. Napibérlet 21. szám. C. Sorozatszám: 219.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Kedden 3, 5 és 7 óra: A Könyvtér-cirkusz öt világhírű zenebohócának személyes fellépése és Riff és Ralf, mint tűzoltók.

Szerda 3, 5 és 7 óra: A Könyvtér-cirkusz öt világhírű zenebohócának személyes fellépése és Riff és Ralf, mint tűzoltók.

Csütörtök 3, 5 és 7 óra: A Könyvtér-cirkusz öt világhírű zenebohócának személyes fellépése és Riff és Ralf, mint tűzoltók.

Pénteken 3, 5 és 7 óra: A Könyvtér-cirkusz öt világhírű zenebohócának személyes fellépése és Riff és Ralf, mint tűzoltók.

A színháziroda közleményei:

Tyron Silva fellépése a Román Operában. Puccini legpoetikusabb és legmegtisztultabb zenéjű operájának, a Bohémélet reprizének előadásán mutatkozott be egy évi távollét után Tyron Silva a kolozsvári közönség előtt, melynek már több ízben volt alkalma a nagyon tehetséges művésznek kellemes és behízelgő szopránja által nyújtott kivételes művészetben gyönyörködni. Hangja a lírai részek kidomborítására nagyon alkalmas, kiegyensúlyozott és kiforrott dinamikával párosul. Partnerre, Andreescu a középregiszterekben még elnevezhető, de már a g-nél magasabban nehezen bírja, ami pedig súlyosan esik a latba egy tenorista képességeinek megállapításakor. Ujeicu, bár hangjában kevés a lírai melegség, egyike az Opera főerősségeinek. Ugy is mint színpadi jelenség és ugysis, mint nagyon kvalitásos énekes a maximális teljesítményt nyújtotta. Rózsa Anna, aki ezzel a fellépésével is beigazolta, hogy hangja sokkal otthonosabban cseng az efajta szoprán szerepekben, mint a koloratura brilliáns és cérmaszal vékony hangot igénylő szerepkörében. Crisan megmutatta, hogyan kell és lehet szépen énekelni öregedő hanggal is. Pompás lélekzetvétel, tiszta dikció és boltívezett hangemisszió érdekesebb tulajdonságai. A többi szereplők közül még a szépen csengő baritonnal rendelkező, de nem eléggé iskolázott Caldáru kell megemlítenünk. Kórus és zenekar kielégítően működtek.

Ma este: Jazz hangverseny és kabaré

Egy pillantás a műsorra, meg fog mindenkit győzni arról, hogy nem olcsó és trágár kabaréműtatványról van szó, hanem nívós, komoly hangversenyről, amely fölveszi a versenyt a világvárosok hasonló törekvéseivel. A legmodernebb zene nemes stílusát fogja képviselni az a jazz-hangverseny és kabaré, amelynek olyan gazdag a műsora, hogy két estére való is kitélnék belőle. Bizet Carmen-jének és Verdi Aida-jának jazz-ra való átírása óriási sikert aratott Európa nagy városában. Ezekből fog jelleget kapni a keddi és szerdai közönség. Rubinstein, Tschajkovszky műveiben is gyönyörködni fognak. Whitemann, Rinsky, Korsakov leghíresebb szerzeményei mellett kétzongorás jazz-hangverseny emeli a műsort. Az egyfelvonásosok is igazi klasszist képviselnek: Herceg Ferenc és Drégely Gábor.

Pat és Patachon legújabb filmje: A pottyautasok.

Európa nagy városai most attól a burleszk film-bohózat sikerétől hangosak, amelyben a Pat és Patachon művészpár fellép. Cime Pat és Patachon mint pottyautasok. Szombattól kezdve a magyar színházban látható.

ATHÉN FELÉ

Pireusz felé, amely Athén kikötővárosának számít, éjszakai expressz viszi az embert, nemzetközi kocsiiban, figyelmes, európai kisrő vasútosokkal. A vonat Jugoszláviából jön, de Szalonikiben kocsiere történik, a szerelvény körül sürgés-forgás, angol és francia szavak, ideges kívánságok, vasutasok kommandója. Gyöngye nagyon a pályaudvar világítása, néhány villamos lámpa ég a folyosókon, de a vágányok között vastag sötétség, csak a kocsik ablakából esik fény az ideges készülődésre, berakásra, bucsuzkodásra.

Nem utazunk sokan, a kocsiban pihenőhelyet lehet keresni. Az egyik fülkében egyedül rendezkedett egy katonatiszt, vállas, javakoru, szőkés atléta. Angolul szólítottam meg, kemény, idegen akcentussal, de az ő beszéde sem volt lágyabb, sem helyesebb és így természetesen nagyon jól megértettük egymást.

Első megértő gesztusa az volt, hogy tessük a fülkét, lefüggönyözték az ablakokat és kijelentette, hogy most már maga Zeusz könyörögheti ide magát.

Ebben a pillanatban kopogtattak a külső ablakon. Utitársam széjjelluizta a függönyt, lámpánk egy erőlyes, barna arcot világított meg, összes bajusszal, civákkal. Ezredesi sapka volt rajta. Újvarias szóval, a tiszt kitérte az ajtót, hogy Zeusz kényelmesen jöhessen be.

Ravaszu! hunyorított.

— Nem kell busulni. Rövid élete lesz neki ebben a fülkében.

Ugy is volt. A két hadi élénk párbeszédet folytatott egymással, nem sokáig, legföljebb félóra hosszat, akkor a nagy tarsalgásban kifáradtak. Az ezredes spártaibb akart lenni a fiatalabb kapitánynál, nem nyelte le az ásitásait, de látszott, hogy a legtermékenyebb eszmecserét is szívezen fölcserélte volna egy kis pihenővel.

A kapitány jó érzékkel ürügyet talált elhagyni a fülkét és rövid néhány perc alatt visszatért. Valami varázsszót mondhatott, mert az ezredes nagyon megelégnült, fogta a kicsiny málháját és átharcokodott a kapitány kalauzolására szerint egy másik kocsiába.

— Másik kocsiába vittem, nehogy eszébe jusson, megégyeszen idejünni!

Tija lezarta az ajtót, megvetette magának plédokkal, gumipárnákkal a padot, cigarettát kínál, leoltotta a világosságot, én is ledültem szemben, kicsinyt elbeszélgettünk.

— Én — mondotta — igaz híve vagyok a köztársaságnak, mert a királyság idejében is progresszív voltam. De politikusaink tulságba viszik a köztársaságokat.

— Itt, ahol az állam területén csupa görög lakik — jegyeztem meg — itt nem is támadhat olyan mozgalom, ami ezt a közösséget megrendíthetné.

— Ez tévedés. Mert vannak nemzeti ségeink is, csak a nagy görögösítő áramlat mellett nem lehet őket észrevenni. Vannak nagyszámú albánjaink, szlávjaink, egész területek csupa törökök, akiket történelmi és technikai okokból nem lehetett kitelepíteni, vannak kurorománjaink, zsidóink, bolgárjaink. Ezek az elemek mindaddig veszélyte-

lenek, amíg a kormány a főálló rendrespektálását mindegyiktől szigorú retorziók kilátásba helyezése mellett követeli. De amíg olyan intézkedéseket látunk, hogy más cégfőiratot, mint görögöt, nem lehet kitenni, de a vörös sarló és kalapács vigan diszeleg a házakon, kommunista lapok jelenhetnek meg és kommunista beszédek hangzhatnak el, addig ne számítson a köztársaság arra, hogy átgörögösít a kisebbségeket. Az ilyen szabadságok mellett a kisebbségek nem törődnek sem a saját tradícióikkal, sem a mi ősi kultúránkkal. Egyedül az internacionalizmussal törődnek és attól várják az üdvösséget. Egymagában nem lenne baj, ha a kommunista gondolat ott maradna a kisebbségeknél. De nagy baj, hogy átterjed a görögökre is, különösen a városokban.

— A falvak népével, hallom, rendben vannak.

— A faluval valahogy rendeződünk, a kevés nagybirtokot fölparcelláztuk, a paraszt most nem olyan violens, mint egykor. Valamelyest meg van elégedve. De a mi országunk életvedeit nem a paraszti munka teremti elő, hanem a kikötővárosok, a szigetek népe, hajósok és kereskedők, kisiparosok. Csak borunk van, amit a föld ad és olajunk meg déligyümölcsünk és dohánnyunk. Lisztet be kell hoznunk, sőt állatokat is, mert a sziklás területek alig negyven százalékát lehet megművelni. A paraszt nem számít egy régi rendszer összeomlásánál és egy új fölépítésénél. A városi számít és ezt az elemet pedig átengedik a bolsevistáknak. Én nyitott szemmel látom a dolgokat, megfigyelem őket a csapatomnál. Azt mondom magának, ezt az országot olyan gyakran még sem szabad megrázkódtatásoknak kitenni. Ha én kormányon lennék...

Itt mélyet szippantott és várta, hogy közbeszóljak, mert ugylátszott, hogy a gondolatát nem gondolta végig.

— Hallottam mindenfelé, hogy az ország teljesen Venizelosz mögött van, főleg a hadsereg!

— Én is azt hiszem, de a nép kiszámíthatatlan. A népnek, uram, nincsenek elvei, a népnek jó gyomra van és rossz idegzete. Ez a drága, klasszikus föld sokszor megrendül és akik lakják, gyakran háborognak. De mindegy, uram, most nyugalom van, ki tudja meddig. Reméljük a legjobbat, de ha megszólal a kürt, a haza, uram, minden előtt.

— Nyugalom van, pihenjünk mi is!

— Jó éjszakát!

Még egy cigarettát kiszívtam, nem tud elaludni, mondotta, míg legalább négy darabot el nem füstölt.

— Politizálni nem is lehet cigarettá nélkül — mondotta és a fal felé fordult. Ise kellene vezetni a dohánytilalmat és a világproblema meg lenne oldva.

Erre aztán aludtunk egyet.

A hajnal fölébresztett, enyhe köd terült el, de a foszló fehérségen át egy egészen új világ bontakozott föl. Próbáltam segítségül hívni a görögökről szerzett ismereteimet, a leírásokat és képeket, ezek most, a föld láttára, egyre tá-

volodtak a tudatomból. Más ez, mint amit a gondos, a lelkiismeretes, a semmi részletet ki nem hagyó tudomány ad Görögországról. Ennek a vidéknek ennek az égnak, ezeknek a szikláknak és ligeteknek, ezeknek a hasadékoknak és e hidak ivelésének, a kanyargó utaknak lelkük van, nem karakterük. Pátosz nélküli magasztosság ömlik el a vidéken, valami egybefogó fonség. Láttak már bizonyára arcokat, csontos, átszellemült emberek képét, földiséget megvető caddiknak a hit, vagy a meggyőződés bajnokának arcultát, amiben nincs líra, de nagy isteni poezis van, valami örökkön tartó és a végtelenből jövő kegyes lelkesültség, szögletes komolyság, ami fölé a szentség fehér glóriája ivelődik.

Lát ilyen ez a táj!

Ahogy a vonat fut, a vidék képe szinte másodpercenként változik. Kiapadt folyók széles kavicságya mögött sziklák merednek, valami olyan parancsoló fonséggal, ami összezuza minden hiúságot. Vele emelkedsz, általa acélosodik az önérzeted, naggyá nősz, minden kicsinyesség lehámlik rólad, mint mikor harcban állsz egy számodra szent ügyért. Aztán eltűnik hástvaszerű cik-cakjaival a gigantikus köhegy, apró dombok alatt vizék kergetőznek, mint óriási ezüstgyökök, egy magányos tölgy elandallit, és jön egy monostor, hogy fölrazzon. Mert az épület — ki tudja, az óhitűek melyik kezdő korszakában épült — bele van vágva a hegyoldalba, de úgy, mintha kinőtt volna onnan, ablakai felé daliás piniák nyujtják ágait, szinte hallod szerelmes susogásaikat. Aranypötyök kacérkodnak a citromiák lombjai körül és amikor ez elmarad, friss tavaszi vegetációt látsz és érzed lehelletét a márciusi délidőnek. Törpe tölgy és bódító illatu cserjék birodalma jön ezután, kicsiny lapály két paraszttal és egy ekevonó állattal. Az uton kétkerekű magas járművön egy asszony ül álmatagon és cigarettát füstöl a reggelbe.

A Parnasszus van erre valahol, Delphi, de mondom, nem iskolás emlékek rajzanak körül, sem a később hallottak és olvasottak és nem panoráma módjára futnak előttem e föld szépségei, hanem mint valami egyetlen, de sokrétű élmény. Leborulni szeretnél, vagy utjongani.

A köd eltűnt. Lent, egy völgy kanyarából, lombokkal rejtett helyről, ahol két fa strázsál olyan mélységes zöldben, hogy már kébbe játszó feketének látszik, füst száll, fehér füst az ég felé. Bizonyára ott rekedt ős pogányok áldoznak, ki tudja, melyik istennek!

Valaki megrázta a kezemet. A tiszt volt, aki ugylátszik, figyelt és látta könnyes megindultságomat.

(Folyt. köv.)

LITHYNIA Gyógyvíz
Paptamási ásványvíz
Gyomor-, vese-, hólyag-, epe- és csu-
bantaimak legjobb orvossága. Képvts. let:
DACIA viztelítő-üzem, — Cluj, Calea
Regele Ferdinand

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apóhi hirdetések díja előre fizetendő jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Egyetemi hallgatózó zsidó uriháznál ellátást nyerhet. Zongora, fúrdőszoba. Petőfi-u. 3., I. 6. 1488

Egy hat csöves Rapid sörfejítőgépet léghűtővel és 70 uj sörözővel eladó. Nussbaum Sámuelnél Simleul Stivaniei. 1492

Nősülni óhajok. Egészséges, műveit, félmillió lejt meghaladó hozománnyal bíró, jó zsidó családból származó leányok mindenre kiterjedő őszinte levelet kérem „Diplomás” jellegre a kiadóhivatába. Sadchenek ne irjanak.

Két zsidó fiatalember vagy urilány teljes ellátást kaphat. Cím a kiadóban.

Nagyvállalat főkönyvelője öröknyvelést vállal. — Cím a kiadóban.

Gyorsírást jó módszerrel olcsón tanítok. Cím a kiadóban.

Idősebb zsidó urinó ellátást keres jobb zsidó családnál. Agyműve van. Értekezni Napközi Otthonban, Calea Vistoriei 85.

Szövevényeket keresünk Cím a kiadóban.

Fogtechnikus megyeszékhelyen azonnali lépésre kerestetik. — Ajánlatokat „Perfekt” jellegre a kiadóba.

Mérlegképes könyvelő, német-magyar levelező, azonnali belépésre állást keres. Megkeresések „Mérlegképes” jellegre kérek. 1377

Wertheim-kassza, hármas, jókarban eladó. Hirsch Elek Dej.

Perzsaszövevényeket megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek.

Sápadt, vérszegény és gyöngye gyermeknek adjunk a hideg évszak alattával
EGGER EMULSIÓ, mely a legjobb csuka máj olajból készül. — Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Divatáru szakmában kereskedőseged azonnali belépésre kerestetik. Paszternák, Alba Julia 1478

Tanoncokat öntő és lakatos szakmába keres „Omega” Fémárugyár Teglás-u. 10.

Egy butorozott szoba havi 1200 lejért kiadó. Ugyanott szemölcsöket sikerrel irtanak. Mandula, Str. Paris 38.

0000000

Nagy raktárkészlet miatt elárult filz, bársony, Velour és Sole kalapokat 150 lejtől, beret sapkák 80 lejtől.

Hecht kalaptüzem Cluj, C. Reg. Ferdinand 30. Dej, Calea Traian 9. Női és férfi kalapokat fest, formál és tisztít szakszerelemmel és jutányosan.

Kisebbségek használt Wertheim-kassza keresünk megvételre Cím a kiadóban. 1487

Intelligentes Fräulein sucht Stelle zu Kinder. Adresse: Blum, Oradea Rimanoocy Gasse No. 4.

Az Erdélyi Keren Hajjeszód nagynevű vendégének, Dr. Abeles Ottó, a Wiener Morgenzeitung v. főszerkesztőjének művei:

Die Genesung

Költemények. Ára kötve 60 lej.

Besuch in Erez Israel

A szerző legutóbbi palesztinai tanulmányútjának leírása. Ára kötve 62 lej.

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejt kapható az Uj Kelet könyvosztályában.